СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ

спеціальність	**Е2 Екологія**	**обов'язковість дисципліни**	**Вибіркова**
освітня програма	**Екологія**	**факультет**	**економічних відносин та фінансів**
освітній рівень	**Другий (магістерський)**	**кафедра**	**обліку, аудиту та оподаткування**

ВИКЛАДАЧ

Нестеренко Ірина Володимирівна

Вища освіта – спеціальність " Облік і аудит "
Науковий ступень - кандидат економічних наук 08.06.04 " Бухгалтерський облік, аналіз та аудит " (за видами економічної діяльності)»
Вчене звання - доцент кафедри обліку , аудиту та оподаткування
Досвід роботи –24 роки
Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка методичних розробок з обліку та оподаткування, аудиту та контролю;
- співавторка навчальних посібників з обліку та контролю;
- співавторка тематичних публікацій;
- учасниця наукових і методичних конференцій, науково-дослідної робота за господарсько-договірною тематикою та бюджетних НДР.
- член Ради Федерації аудиторів, бухгалтерів та фінансистів АПК України

телефон	**0938705455**	**електронна пошта**	irina0nesterenko@gmail.com	**дистанційна підтримка**	**Moodle**

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	**формування у майбутніх фахівців системи спеціальних знань і практичних навичок щодо теоретико-методичної бази екологічного аудиту як управлінського інструменту, за допомогою якого оцінюється екологічна ефективність управління підприємством, галуззю з метою збереження навколишнього природного середовища і забезпечення власної екологічної безпеки та конкурентоспроможності.**
Формат	**лекції, семінари, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, проект.**
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	**розуміння теорії, методики і практики формування інформаційного забезпечення управління підприємств у сфері екологічного аудиту та моніторингу навколишнього середовища (ЗК01, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ФК02, ПР01, ПР04)/ семінар** **здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов (ЗК01, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ФК01, ФК03, ФК06, ФК07, ПР01, ПР03, ПР04, ПР06, ПР13, ПР14)/ практичні завдання** **вміння використовувати спеціалізовані програмні продукти для ведення аудиту екологічної діяльності підприємств, а також розуміння специфіки та вимог, що ставляться до нього, з урахуванням потреб сталості (ЗК01, ЗК03, ЗК06, ЗК07, ФК01, ФК02, ФК06, ФК17, ПР01, ПР04, ПР06, ПР14, ПР15, ПР16) / індивідуальні завдання;** **володіння сучасними методами збору, обробки та аналізу екологічних показників з різних джерел, для реалізації функції інформаційної підтримки управління екологічною безпекою підприємств в умовах цифрової трансформації економіки та зростаючих вимог до сталого розвитку (ЗК01, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ЗК06, ФК02, ФК03, ФК06, ПР01, ПР03, ПР05, ПР06, ПР08, ПР13, ПР14, ПР16) / проект**
Обсяг і форми контролю	**3 кредити ECTS (90 годин): 16 годин лекції, 14 годин практичні; модульний контроль (2 модулі);підсумковий контроль – залік**
Вимоги викладача	**вчасне виконання завдань, активність, командна робота**
Умови зарахування	**Згідно з навчальним планом**

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетенції	**ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.** **ЗК.03. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.** **ЗК.04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).** **ЗК.05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.** **ЗК.06. Здатність розробляти проекти та управляти ними.** **ЗК.07. Здійснення безпечної діяльності.** **ФК.01. Здатність контролювати й оцінювати екологічні ризики впливу техногенних об'єктів і господарської діяльності на довкілля.** **ФК.02. Здатність використовувати науково-обґрунтовані методи обробки результатів досліджень в галузі технологій захисту навколишнього середовища.** **ФК.03. Здатність планувати, проектувати та контролювати параметри роботи окремих видів обладнання, техніки і технологій захисту навколишнього середовища.** **ФК.06. Здатність контролювати й оцінювати ефективність природоохоронних заходів та застосовуваних технологій.** **ФК.07. Здатність використовувати математичні й картографічні методи та геоінформаційні технології в природоохоронній діяльності.**	**Програмні результати навчання**	**ПР.01. Аналізувати складні системи, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру.** **ПР.03. Використовувати сучасні комунікаційні, комп'ютерні технології у природоохоронній сфері, збирати, зберігати, обробляти і аналізувати інформацію про стан навколишнього середовища та виробничої сфери для вирішення завдань професійної діяльності.** **ПР.04. Обґрунтовувати рішення направлені на мінімізацію екологічних ризиків господарської діяльності на загальнодержавному, регіональному й локальному рівнях.** **ПР.05. Ефективно працювати у команді та міжнародному колективі, мати лідерські навички.** **ПР.06. Здійснювати аналіз соціо-економіко-екологічного стану підприємств, населених пунктів, районів, областей та розробляти стратегії їх сталого розвитку.** **ПР.13. Використовувати у практичній діяльності знання вітчизняного та міжнародного природоохоронного законодавства.** **ПР.14. Проектувати системи і технології захисту навколишнього середовища.** **ПР.15. Планувати і організовувати наукові та прикладні дослідження з проблем охорони навколишнього середовища.** **ПР.16. Здійснювати наукові і прикладні дослідження в сфері захисту навколишнього середовища, презентувати їх результати фахівцям і нефахівцям, аргументувати висновки.**

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Теоретичні та організаційні засади екологічного аудиту.					
Лекція 1.	**Суть, зміст, значення екологічного аудиту**			**Самостійна робота**	**Роль екологічного аудиту в судових спорах та конфліктах. Інтеграція результатів аудиту у стратегію екологічного менеджменту. Вплив екологічного аудиту на підвищення екологічної відповідальності підприємства. Використання результатів аудиту для підвищення ефективності природоохоронної діяльності. Актуальні проблеми та виклики у сфері екологічного аудиту. Тенденції розвитку законодавства щодо екологічного аудиту. Міжнародний досвід та його імплементація в Україні.**
Лекція 2.	**Організаційно-правове забезпечення екологічного аудиту**	**Практичне заняття 1**	**Нормативно-правове регулювання екологічного аудиту в Україні. Міжнародні стандарти та нормативи екологічного аудиту (ISO 14001, EMAS, та інші). Роль державних органів у регулюванні екологічного аудиту. Аналіз основних положень законодавчих та нормативно-правових актів у сфері екології та охорони довкілля**		
Лекція 3.	Типи екологічного аудиту	**Практичне заняття 2**	**Пріоритетні типи екологічного аудиту, що застосовують у світовій практиці. Основні сфери запровадження екологічного аудиту в Україні. Комплексний екологічний аудит діяльності підприємства, його призначення та сфера реалізації.**		
Лекція 4	Спеціальні сфери застосування екологічного аудиту	**Практичне заняття 3**	**Організаційні основи приватизаційного, інвестиційного, енергетичного, комплексного експресаудиту. Процедура сертифікації екологічних аудиторів. Підбір методики проведення і типу екологічного аудиту. Модульний контроль.**		
Модуль 2. Екологічний аудит господарської діяльності					
Лекція 5	Екологічний аудит промислових виробництв і господарських систем	**Практичні заняття 4**	**Розробка етапів послідовності проведення екологічного аудиту. Складання звіту з екологічного аудиту. Вивчення вимог міжнародних та національних стандартів щодо аудиторських звітів.**	**Самостійна робота**	**Аналіз підприємств (суб'єктів господарювання), які відносяться до високого, середнього та незначного ступеня ризику. Встановлення ступеня ризику суб'єкта господарювання .Впровадження і забезпечення функціонування системи управління навколишнього середовища на базі стандартів ISO 14000. Діяльність екологічних аудиторів і аудиторських фірм на міжнародному ринку. Фінансовий та екологічний аудит – спільне та відмінності. Добровільне екологічне лідерство. Залагодження конфліктних ситуацій. Практичні кейси організації екологічного аудиту в країнах ЄС. Роль екологічного аудиту в системі корпоративної соціальної відповідальності.**
Лекція 6	Аудит систем менеджменту якості та систем управління навколишнім середовищем	**Практичні заняття 5**	**Розрахунок критеріїв (індексів) екологічної небезпеки промислових і господарських систем. Оцінка економічного збитку від екологічних порушень. Методичні аспекти застосування теорії ризику в екологічному аудиту. Розрахунок екологічного податку. Оцінка екологічної небезпеки впливу промислових і господарських систем на об’єкти навколишнього природного середовища. Розрахунок критеріїв (індексів) екологічної небезпеки промислових і господарських систем.**		
Лекція 7	Муніципальний екологічний аудит	**Практичні заняття 6**	**Аналіз відповідності документації у сфері користування атмосферними ресурсами. Екологічний аудит міських і сільських територій. Аналіз відповідності документації при користуванні мінеральносировинними ресурсами.**		
Лекція 8	Енергетичний аудит	**Практичні заняття 7**	**Енергетичний аудит: екологічний аналіз втрат енергоресурсів. Проведення інспекції та моніторинг енергетичних систем. Вимірювання та моніторинг енергетичних витрат. Використання енергетичних програм і моделей для аналізу. Модульний контроль.**		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Закон України "Про екологічний аудит". URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1862-15.
2. Методичні рекомендації щодо підготовки, здійснення та оформлення звіту про екологічний аудит. URL:: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=69210.
3. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 № 2697- VIII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2019. № 16. С. 70.
4. Екологічний аудит — вимога часу та елемент успішності ведення бізнесу. URL: https://ecologua.com/news/ekologichnyy-audyt-vymoga-chasu-ta-element-uspishnostivedennya-biznesu.
5. Галушкіна Т.П., Грановська Л.М., Кисельова Р.А. Екологічний менеджмент та аудит. Гельветика. 2020. 456 с.
6. Чернякова О.І. Екологічний аудит: навч. посібник. Вид-во Одеського екол. Ін-ту. 2018. 134 с.
7. Бігун Т., Полтавець Ф., Тулінв Е. Екологічний аудит в Україні: шляхи вирішення проблем. Екологічне право, вип. 11, 2020. С.92-97.
8. Екологічний аудит. https://mepr.gov.ua/biznesu/pryrodoohoronnyj-naglyad/
9. What is the Process for an Environmental Audit? https://www.nrep.org/blog/environmental-audit
10. Environmental Management Plan Guidelines. https://www.dcceew.gov.au/environment/epbc/publications/environmental-management-planguidelines

Методичне забезпечення

1. Нестеренко І.В. Робоча програма з дисципліни «Екологічний аудит ” для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища» – Х.: ДБТУ, 2024.
2. Нестеренко І.В. Практикум з дисципліни “ Екологічний аудит ” для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища» – Х.: ДБТУ, 2024.
3. Нестеренко І.В. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни “ Екологічний аудит ” для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища» – Х.: ДБТУ, 2024.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		% від остаточної оцінки БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на практичних заняттях

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.